

sollertia 'sagacitat' i en el gr. *ἐνέργεια*, que no són gaire del poble, però sí dels professors que pogueren tenir-hi la influència decisiva.

CPT.: *Ausades* 'ben cert', 'de valent, fortament', adverb antic i avui encara valencià, contracció de *a osades* (format amb la variant arcaica *osar* per *gosar*), que partint del sentit de 'resolument, sense por' passà a ser una afirmació mera i enèrgica [c. l'a. 1400]: «cauràs --- en les calderes plenes d'or e d'argent, cremant e bullent: quan seràs allí, farta-te'n *ausades!*», 10 StVicentF (*Serm.* I, 283.23), «e *ausades*, senyor, preneu aquest consell d'En Cabrera, car a mi no-m despleuric que ells fossen castigats e applanats, mas no en tal manera», «lo home en la presó aja lo degut, e que no li sia feta sobraria alguna; mes *ausades* tenir-lo bé a prop ---», *La fi del Comte d'Urgell* (NCL, 68, 83); en la imprecació a l'Enveja: «certes no-t conegueren bé los jueus, en la acusació del Salvador: vegen, *ausades!* ço que han guanyat ab tu!», *Curial* (NCL, II, 219); «ab sa correja / fort la ferí, / e la serví / bé, 20 de punyades, / la squen' *ausades* / bé li cascà, / e la tancà en son castell», «sovint anava / de nit al nou / bany d'En Çanou / --- / Feya fer, fresc, / molt citrnat, / carabaçat, / prou gingebrons / --- en letovari / --- / yo dic, *ausades*, / del que hi restava, / que bé -s pagava, / de cada andana, / cert, Na Farfana, / sa banyadora / ---», «yo-us vull trobar / muller barbuda: / una, tenguda / en gran estima / entre enviudades: / lo món, *ausades*, / cercar poríeu: / no trobaríeu / (qui) més fes per vós», JRoig (*Spill*, 1062, 2692, 30 4242).

«Que, *ausades*, que ell ni sos dexebles, devien passar lo temps ab oci, sinó ab exercici del ministeri per al qual eren cridats», Pujades (*Crònica Universal de Cath.*, 151v); del qual l'imità el macarrònic llenguatge 35 de la falsificació «Boades» (fi S. XVII), car en aquell temps (i fins en el de Pujades) el mot ja s'havia antiquat en el Princ. (segurament no abans, car no hi ha raó segura per creure que fos valencià l'autor del *Curial*, i és ben cert que el de *La Fi del C. d'U.*, era de les terres del Segre); el DAG. i *AlcM* n'addueixen encara d'altres autoritats. Després del S. xv s'antiquà el mot a la major part del domini, convertint-se avui en una expressió típicament valenciana (Renat, «El Camí», 14-iv-1934): «als seus diu la Sultana: —No hau conegut / aquests rumis? *Aosades* que os sou batuts / fa poc ab ells: són Blasco i els seus soldats», GaGirona (*Seidia*, 125), però la grafia *aosades* és una mera pedanteria etimològica sense cap fonament fònic (com no en té la bàrbara forma que *os*, a continuació), car pertot arreu la pronúncia és *auzáes* o *auzádes*; *AlcM* caigué en el parany, i inventa una arbitrària pron. valenciana *a osáes* que certament no ha existit mai (fora potser temps preliteraris, llavors amb -z- i -ades).

Encara més arbitrari i infundat és el supòsit dels 55 benemèrits filòlegs que aquest mot sigui pres del castellà, on havia existit a l'Edat Mitjana, però s'antiquà pel mateix temps³ que a la major part del nostre territori (sempre la maníatica creença que allò que no és viu en el català de les Illes ha de ser un castella-

nisme). No cal dir que segueixen usant-lo amb bon dret els valencians: «tot això ha impossibilitat que els valencians poguérem viure segons el nostre ritme valencià --- Però *ausades* que cap força humana no podrà deturar un dia la resolta voluntat dels valencians a reivindicar el dret de la seua Pàtria», Víctor Major (*Acció Valenciana*, 15-iv-1931); *Canyissaes*, 45, i podríem citar-ne testimonis vius en escriptors de totes les comarques valencianes.

¹ «És molt poc *gosat*: no és capaç de matar un poll» sentit a Les Borges del Camp, *BDLC* VII, 422. —

² *Ausarts* rimant amb *lauparts* en el rossellonès Bernat de So (1315-47), *Vesió*, v. 462; *Rom.* LIV, 45. «Nulhs hom --- no sie *ausart* de ffar ---», *Cartulari d'Ossau* a. 1418, p. 120.1f. — ³ N'hi ha encara algun exemple allà en el S. XVI (Lang, *MLN* II, 384), o en *La Celestina*: «*aosadas* que otra conosciá peor el vino e cualquier mercadería: quando pensava que no era llegada, era de buelta» (III, *CIC* I, 135.15). També s'havia usat en portugués: *aosadas* «ousadamente, certamente» en Gil Vicente III, 6 (ed. Mendes dos Remédios III, 389). Resta viu a Múrcia *osaes* (GaSoriano), però la terminació revela allí un manlleu del català; i ha passat manllevat al basc: *ausaa* en el biscaí de Markina, *ausa* a tot el Sud de Biscaia, *ausaz* a Otxandiano i en guip. «por ventura», acc. secundària a què el mot modernament ha arribat també algun cop a València.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *gosar* subst., *agosarat*, *agosat*, *agosament*, *agosarament*, *gosat*, *gosadia*, *gosament*, *gosera*, *gosar* adj., *ausar* adj., *gosament*, *gosable*, *ausable*, *agosar*, *agòs*, *audaç*, *audàcia*, *aldèssia*, *aldessi*, *aldèrcia*, *ausades*.

Gosat, *gosera*, V. *gosar* *Gosin*, V. *gausín* *Gospa*, V. *guaspa* *Gospí*, *gospins*, V. *cospins* *Gossa*, *gosada*, V. *gos* *Gossalte*, V. *cos* *Gossam*, *gossana*, *gosassa*, *gossejar*, *gosserra*, *gossèria*, V. *gos* *Gossat*, V. *gocet* i *gos* *Gossuna*, V. *gos* *Gostar*, V. *gastar* i *gust*

GOT, 'vas', del ll. GUTTUS 'gerro petit, pitxer', d'on vénen també l'oc. *got* id., l'it. *gòtto* i rètic central *got* 45 'gran vas'; com que la forma del català, en tots els seus dialectes, i les de totes les altres llengües romàniques, presenten una ò oberta, el mot en llatí no és gaire freqüent (si bé ja antic), i en llatí no té etimologia certa (indoeuropea ni altra), és probable que la base del llatí vulgar fos en realitat **gòrttus*, i que tant aquesta forma com la clàssica tinguin un origen comú, en definitiva desconegut. □ 1.ª doc.: Lluïl (*AlcM*); 1352.

«Tretze broquals, sis *gots*, dos ba<tr>ralets» en un inv. de 1352 (Rubió, *Diplomatari de l'Orient català*, 272); «un gabinet audà <vell, gastat>», ab màneç de vori, dos *gots* e una gerra d'oli», Ribes, a. 1380 (*BABL* VI, 471); «no seria foll qui, per voler venjar altri, bevia un *got* de veri?», «l'or e l'argent nunca entraren allí on és la fam: --- axí fa la fam de avari-